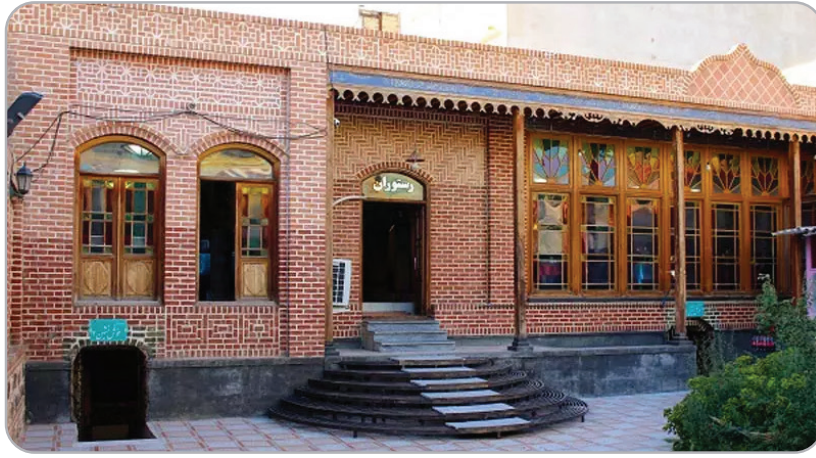

عمارت آقازاده اردبیل؛ شاهکاری از هنر معماران روسی و ایرانی

عمارت آقازاده یکی از خانه‌های تاریخی اردبیل است که در مرکز این شهر قرار دارد. این عمارت با معماری زیبایی که دارد، توجه بسیاری از گردشگران را به خود جلب می‌کند و از بهترین جاهای دیدنی اردبیل است. در مرکز این شهر قرار دارد. این عمارت با معماری زیبایی که دارد، توجه بسیاری از گردشگران را به خود جلب می‌کند و از بهترین جاهای دیدنی اردبیل است. در ساخت این بنا از به روزترین طراحی‌های جهان بهره برده‌اند و تزئینات برجسته آن در بخش‌های مختلف این خانه تاریخی به چشم می‌خورد.

خانه آقازاده در طول زمان از گزند آسیب‌های مختلف در امان مانده و شکوه و زیبایی خود را حفظ کرده است. عمارت به یکی از معروفترین تاجران اردبیل تعلق داشت که در زمان خود از متمولترین اشخاص شهر بود. برای آشنایی با این خانه تاریخی مربوط به دوره حکومت قاجار در ادامه با ما همراه باشید.

عمارت آقازاده یکی از خانه‌های تاریخی در شهر اردبیل است که قدمت آن به دوره حکومت قاجار می‌رسد. حاج اسماعیل آقایی، تاجر معروف اردبیلی در دوره پادشاهی ناصرالدین شاه مالک این بنا بود و این خانه یکی از هفت عمارت اعیانی این تاجر به شمار می‌رفت. خانه آقازاده تنها عمارت پابرجا از میان خانه‌های این تاجر بزرگ است. حاج اسماعیل آقایی برای ساخت عمارت آقازاده، در یکی از سفرهای تجاری خود به روسیه نقشه ساخت این بنا را تهیه کرد؛ به همین دلیل این ساختمان در زمان خود یکی از مدرن‌ترین بناهای اردبیل بود. زمین این عمارت در حدود هزار و ۴۰۰ متر مربع مساحت داشت و ساختمان آن در دو طبقه ساخته شد؛ البته بخشی از باام طبقه دوم نیز سقف داشت و این عمارت به شکل دو بام بود.

زمان ساخت عمارت آقازاده به دوره پادشاهی ناصرالدین شاه می‌رسد. نزدیکی این خانه به مرکز شهر اردبیل و میدان عالی قاپو سبب شهرت بیشتر این بنا شد و معماری مدرن آن، این عمارت را به نمادی از ساختمان سازی در شهر تبدیل کرد. گرچه در طول سال‌های اخیر بخش‌هایی از عمارت آقازاده را مرمت و بازسازی کرده‌اند، متأسفانه قسمتهایی از آن در گذشته به دلیل حفاری‌های غیرمجاز سوجوانان آسیب‌های جدی دیده است.

در حال حاضر بخش‌هایی از ساختمان خانه آقازاده اردبیل مفقود شده‌اند و بسیاری از اشیای تاریخی داخل عمارت، درهای ورودی، ارسوها و سنگ‌های بنا به سرقت رفته‌اند. در سال ۱۳۴۲ شمسی نیز بر اثر یونجه‌ی این بنا تاریخی، بخش‌هایی از خانه آقازاده برای ترمیم خیابان‌های اطراف نابود شدند؛ اما قسمت غربی ساختمان که بنای اصلی در آن قرار دارد، همچنان سالم و پابرجا است. عمارت آقازاده در حال حاضر در محله منصوریه اردبیل و در فاصله کوتاهی از میدان عالی قاپو قرار دارد. این منطقه در نزدیکی مرکز شهر اردبیل است و خیابان امام خمینی و بلوار طالقانی دسترسی مناسبی به این میدان دارند. خانه آقازاده فاصله کوتاهی نیز تا مسجد عالی دیده دارد.

نقش بستمانند، به‌جز این پنجره‌ها ارسوها دیگری نیز در دهلیزها و بخش‌های دیگر ساختمان به چشم می‌خورد. در طراحی سقف عمارت آقازاده نیز از چوب‌های تراشیده رنگارنگ استفاده کرده‌اند. در سراسر تالار اصلی این عمارت نقاشی‌های دیواری، ستون‌هایی با تزئینات چوبی، طاقچه‌ها و تاج‌های آجری زیبا دیده می‌شوند. این تزئینات را به شکل محدودی در سایر بخش‌های ساختمان نیز انجام داده‌اند. بیرون عمارت اصلی خانه آقازاده به دو حیاط کوچک و بزرگ تقسیم می‌شود. این حیاط‌ها این عمارت‌های اندرونی و بیرونی قرار گرفته‌اند و اصلیل اسبها، انبار علوفه و محل اقامت خدمه این خانه در بخش‌های مختلف حیاط اصلی قرار دارند. در حیاط اصلی و بخش ورودی ساختمان بیرونی، دو سرستون سنگی به چشم می‌خورد.

وسط حیاط اصلی عمارت آقازاده حوضی سنگی با فواره‌ای بلند قرار دارد. دورتادور این حوض را نیز با سنگ‌های تراشیده تزئین کرده‌اند. باغچه‌های اطراف این حوض سنگی نیز همین دورچین‌های سنگی را دارند. دیگر بخش‌های عمارت آقازاده مانند ساختمان اندرونی، زیرزمین و بامها در طول سال‌های اخیر بازسازی شده‌اند؛ اما زیباترین بخش‌های این عمارت ساختمان تالار اصلی شاهنشین و حیاط مشرف به آن هستند.

در حالت کلی ساختمان عمارت آقازاده شامل دو طبقه است؛ اما بخش کوچکی از بام طبقه دوم را نیز ساخته‌اند و به همین دلیل این ساختمان دو بام دارد. معماری زیبا و برجسته این بنا همچنان توجه گردشگران را به خود جلب می‌کند و این ساختمان را به یکی از زیباترین مکان‌های دیدنی در شهر اردبیل تبدیل کرده است.

عمارت آقازاده اردبیل در مرکز این شهر یکی از جاذبه‌های تاریخی پرطرفدار است. برای بازدید از این مجموعه باید به میدان عالی قاپو اردبیل بروید. در حال حاضر بخشی از این عمارت به رستوران سنتی تبدیل شده است و ضمن بازدید از آن، می‌توانید غذای خود را نیز در این مکان تاریخی صرف کنید.

بازدید از عمارت آقازاده در حدود یک ساعت زمان نیاز دارد. جذابترین بخش این عمارت حیاط باصفا و تالار تاریخی عمارت بیرونی است.

عمارت آقازاده پس از حاج اسماعیل آقایی به فرزند او، محمد هاشم آقایی زاده اردبیلی و سپس به نوادگان بعدی رسید و تا نخستین سال‌های دهه ۸۰ خورشیدی نیز کاربری مسکونی خود را حفظ کرد. در طول سال‌ها، بخش‌های زیادی از این عمارت به دلیل فرسودگی و عملیات عمرانی شهرسازی از بین رفتند؛ اما در نهایت به شکل بنای نخستین آن مرمت و بازسازی شد.

در بازسازی عمارت آقازاده نشانه‌های سنتی معماری این بنا را احیا کردند و سپس نام این اثر در فهرست میراث ملی ایران به ثبت رسید. در حال حاضر در این عمارت رستورانی سنتی تأسیس کرده‌اند تا گردشگران ضمن بازدید از بخش‌های مختلف این مجموعه، در این رستوران سنتی غذای خود را میل کنند. پس از شیوع ویروس کرونا از زمستان سال ۱۳۹۸ شمسی، بازدید و صرف غذا در این

مجموعه در بازه‌هایی از زمان ممنوع شد. عمارت آقازاده اردبیل در نزدیکی میدان عالی قاپو قرار دارد و این میدان از گذشته‌های دور تا به امروز یکی از مهم‌ترین مناطق اردبیل بوده است. در این منطقه دیدنی‌های برجسته تاریخی قرار گرفته‌اند که در بازدید از خانه آقازاده می‌توانید زمانی را نیز به بازدید از این جاذبه‌های تاریخی اختصاص دهید.

یکی از معروفترین بناهای نزدیک به عمارت آقازاده اردبیل، مسجد عالی قاپو است که در حدود ۵۰۰ سال قدمت دارد. تاریخ ساخت این مسجد به دوره حکومت صفویان می‌رسد و در حال حاضر با الگوبرداری از بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی آن را بازسازی کرده‌اند. بازدید از این مسجد تاریخی با معماری برجسته برای بسیاری از گردشگران لذتبخش خواهد بود.

بدون شک معروفترین بنای تاریخی در نزدیکی عمارت آقازاده، آرامگاه شیخ صفی الدین اردبیلی است که در میدان عالی قاپو قرار دارد. این بنا در گذشته محل زندگی شیخ صفی الدین اردبیلی بود؛ اما بنا بر وصیت او، پس از مرگ وی در حیاط این خانه به خاک سپرده شد. مجموعه شیخ صفی الدین شامل سردر ورودی، حیاط، صحن اصلی، چنت سرا، گنبد الله الله یا مقبره شیخ صفی، مقبره شاه اسماعیل اول، عمارت چینی خانه، حرم خانه، چله خانه، تالار دل‌الحفاظا، دار الحدیث و شهیدگاه می‌شود که بازدید از آن‌ها برای علاقه‌مندان به بناهای تاریخی خالی از لطف نیست. نام این بنا در فهرست آثار ملی ایران و فهرست میراث جهانی یونسکو به چشم می‌خورد.

دیگر جاذبه تاریخی نزدیک به خانه آقازاده، خانه خادم باشی اردبیل است که قدمت آن به دوره قاجار می‌رسد. صاحب این بنا در گذشته خادم بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی بوده است و به همین دلیل این خانه با این نام شناخته می‌شود. خانه خادم باشی از هشتی ورودی و بخش‌های اندرونی و بیرونی تشکیل می‌شود و سه حیاط دارد. معماری این خانه در عین سادگی بسیار زیبا و دیدنی است.

موزه مردم شناسی اردبیل که از آن با نام موزه عالی قاپو نیز یاد می‌کنند، یکی دیگر از جاذبه‌های اطراف عمارت آقازاده است که در حمام تاریخی اقلاتی یا ظهیرالاسلام قرار دارد. این موزه نیز در میدان عالی قاپو قرار گرفته است و در حال حاضر نمونه‌هایی از آثار تاریخی و فرهنگی مردم اردبیل در طول سالیان متعددی در آن به نمایش درآمده‌اند. حمام ظهیرالاسلام در زمان حکومت ایلخانان توسط شخصی به همین نام بنا شد. این موزه رویه‌رو بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی قرار دارد و بازدید از آن برای عموم گردشگران آزاد است.

از دیگر جاذبه‌های تاریخی در نزدیکی عمارت آقازاده اردبیل می‌توان به نگارخانه خطایی جنب مجموعه شیخ صفی، امامزاده صالح اردبیل، خانه تاریخی منافع زاده و بازار تاریخی اردبیل اشاره کرد. نگارخانه خطایی مجموعه‌ای از برجسته‌ترین آثار و صنایع دستی هنرمندان اردبیل را شامل می‌شود و خانه منافع زاده با قدمتی بیش از ۱۰۰ سال، در حال حاضر محل ساختمان حوزه هنری اردبیل است.

عملیات انفجاری سوداگران در منطقه تاریخی «تنگ‌بتا» خوزستان خنثی شد

آنجا بوده اعزام شدند که پس از بررسی دقیق، هیچ‌گونه حفر غیرمجازی در محل یافت نشد اما بعد از پایش منطقه، تجهیزاتی از قبیل ۲ دستگاه موتور برق، یک دستگاه هیلتی و تعدادی ادوات حفاری کشف و ضبط شد و در ادامه تعدادی

اطلاعاتی در ابتدا به تیم‌های جداگانه و پوششی تقسیم و مأموریت‌های هر تیم به آنان محول شد؛ افزود، عوامل عملیات با رعایت نکات حفاظتی، از منطقه کوهستانی و صعب‌العبور منطقه کوه دلا که نقش‌برجسته تنگ بتا در

خنکای دره فراموش شده مزارشاه در دل کویر

هم آشنایی با آن و در نتیجه حضور گردشگران برای مشاهده آن افزایش یابد و هم زیرساخت‌های دسترسی به آن و خدمات دهی به گردشگران نیز به همت متولیان ارتقا پیدا کند. این دره گويا در سده‌های قبل محل تردد بازرگانان بوده و اینگونه گم‌نام و ناشناخته نبوده و جمعیت بیشتری از مردم از مواهب زیبایی و ظرفیت‌های جغرافیایی آن استفاده می‌کردند. روستای مزار شاه در منطقه ای به‌نسبت صعب‌العبور (سخت‌گذر) در حدود ۱۰۰ کیلومتری شمال شرق مرکز استان کرمان از توابع دهستان خرچند بخش کوهساران شهرستان راور قرار دارد که امروز تقریباً خالی از سکنه شده است و

به نقل از منابع محلی تنها یک خانواده در آن زندگی می‌کنند؛ در این روستای کوچک که باور ساکنان بومی، ۲ مقبره باستانی منسوب به لوت پیامبر و ابراهیم احم نیز در آراسگاهی شبیه به گنبد جلیله کرمان وجود دارد، هر چند عده ای معتقد هستند آرامگاه این ۲ شخصیت در مکان دیگری است. آنطور که برخی منابع تاریخی اظهار داشته‌اند مسیر این روستا و دره رودخانه غار در سده‌های گذشته مورد استفاده بازرگانان برای جابه‌جایی کالاها و تجارتی مانند نمک از کویر لوت و شهداد به دیگر نقاط بوده است که نشان از رونق روزگارهای دور منطقه مزار شاه دارد. البته برای رسیدن به روستای مزارشاه یک جاده به‌نسبت صعب‌العبور از روستای کوهپایه در شهرستان کرمان به سمت شهرستان‌های

اخبار

کاخ جهانی سرورستان فارس و تکاپوی مسئولان برای ساماندهی بیشتر آن

کاخ سرورستان در قالب پرونده منظر ساسانی ثبت جهانی شده که در این پرونده دو منظر جهانی دیگر شامل فیروزآباد و بیشاپور نیز هست اما استقبال گردشگران از کاخ جهانی سرورستان به اندازه منظرهای ساسانی در بیشاپور و فیروزآباد نبوده که اکنون مسئولان میراث فارس می‌کوشند با ساماندهی و فراهم کردن راه دسترسی ایمن به همراه معرفی شایسته، گردشگران را بیش از گذشته به تماشای کاخ ساسانی سرورستان بکشانند که به گزارش خبرنگار ایرنا، در میانه راه شیراز به فاصله ۱۳ کیلومتر که به جنوب شهر سرورستان حرکت کنیم، می‌توانیم کاخ ساسان یا چهارطاقی برجای مانده از دوره ساسانیان را ببینیم؛ سازه‌ای در میانه تاریخ باستانی و اسلامی ایرانی که معماری آن از جنبه‌های گوناگون مورد توجه است

این بنا به درازای ۳۷ متر و پهنای ۴۵ متر است؛ ۲ گنبد بزرگ آجری و تاق‌ها، قوس‌ها و درگاه‌های گوناگونی دارد که ساخت آنها در هزاره پیشین حیرت‌آور است. این بنا که از پنج ایوان، دو تالار گنبددار، دو تالار ستون‌دار، سه اتاق و فضای باز مرکزی تشکیل شده، با مصالح قله‌سنگ و گچ و در برخی نقاط از آجر ساخته شده و طراحی منحصر به فرد، فضاهای کاخ را با هم درآمیخته شده است

کاخ چهارطاقی یا کاخ ساسان یا کاخ سرورستان تیرماه ۹۷ در قالب پرونده منظر ساسانی، ثبت فهرست میراث جهانی یونسکو شده است

کاخ جهانی سرورستان در اواخر دوره ساسانیان ساخته شده و آنطور که آخرین سن‌سنجی آن نشان می‌دهد، بنای سرورستان یک پروژه معماری متعلق به پایان دوره ساسانی است که در همان زمان آغاز شده و در سه دهه پس از ورود اعراب به ایران به پایان رسیده است

این پژوهش سن سنجی که سال ۱۴۰۰ انجام شده، نشان می‌دهد که عملیات ساخت‌وساز یا بازسازی مهمی در فاصله سال‌های ۶۵۸ تا ۶۸۳ میلادی یعنی در زمان حضور اعراب در ایران انجام شده است

بر این اساس این بنا را می‌توان به معنای واقعی یک میراث ساسانی در دوره اسلامی به شمار آورد؛ به همین دلیل است که کاخ ساسانی سرورستان شاهد پیوند معماری عصر باستان با دوره اسلامی ایران است

کارشناسان نمونه‌های جالبی را از پیوند معماری ایران باستان و هنرمندان ایرانی در دوره اسلامی یافته‌اند که همین شاخصه‌ها، چهارطاقی سرورستان را به نوعی منحصر به فرد کرده است. کارشناسان نمونه‌های جالبی را از پیوند معماری ایران باستان و هنرمندان ایرانی در دوره اسلامی یافته‌اند که همین شاخصه‌ها، چهارطاقی سرورستان را به نوعی منحصر به فرد کرده است. ساماندهی منظر جهانی ساسانی فارس در دستورکار قرار گرفته و به گفته مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در قالب این پروژه به تازگی بیش از ۱۳ میلیارد ریال اعتبار برای ساماندهی و مسیر دسترسی ایمن به کاخ سرورستان اختصاص یافته است. محمد ثابت اقلیدی گفت: قرار است مسیر بازدید و دسترسی ایمن به فضاهای معماری کاخ سرورستان با بیش از ۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار اجرایی شود

او اضافه کرد: علاوه بر این، مسیر دوم‌منظوره حفاظتی - گردشگری نیز با اعتباری بیش از ۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال برای دسترسی به گنبد آجری کاخ ساسانی طرح ریزی شده که به زودی اجرایی خواهد شد تا مسیر دسترسی پله به بالای گنبد برای بازدید فضای آن فراهم شود

آنطور که سرپرست معاونت میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فارس به خبرنگار ایرنا گفت: پیشتر، اوایل دهه ۸۰ راهی برای دسترسی گردشگران به این کاخ جهانی ایجاد شده اما اکنون با گذشت ۲ دهه، مستهلک شده، بخش‌هایی از آن از بین رفته و بویژه تردد در آن با ویلچر یا کالسکه کودکان دشوار و نایمن است. مسیر دسترسی به فراز گنبد چهارطاقی بیشتر برای پژوهشگران تاریخی و کارشناسان مرمت برای پایش و رصد بنا و استفاده می‌شود و هدف از ایجاد آن استفاده عموم مردم نیست. افشین ابراهیمی ادامه داد: راه دسترسی جدید که قرار است با آجر اجرایی شود، از پارکینگ آغاز می‌شود، کاخ را دور می‌زند و به سمت سرویس‌های بهداشتی نیز کشیده می‌شود و تا خروجی مجموعه ادامه می‌یابد

او که سابقه مدیریت بر پایگاه جهانی ساسانی فارس را هم در کارنامه دارد درباره مسیر دسترسی به فراز گنبد چهارطاقی نیز توضیح داد: این پلکان بیشتر برای پژوهشگران تاریخی و کارشناسان مرمت برای پایش و رصد بنا و استفاده می‌شود و هدف از ایجاد آن استفاده عموم مردم نیست

ابراهیمی ادامه داد: پیشتر در سال ۸۶ پلکان چوبی با استفاده از داربست برای دسترسی به گنبد A این مجموعه ایجاد شده و اینبار نیز پلکان چوبی برای دسترسی به فضای داخلی گنبد B ساخته می‌شود

کاخ ساسانی سرورستان در شرق مرکز استان فارس قرار دارد و فاصله شیراز تا این کاخ حدود ۱۰۰ کیلومتر است. فارس بیشترین میراث ملی کشور و ۱۴ میراث جهانی را در خود جای داده و ساماندهی میراث تاریخی شهرستان‌های مختلف، البته همراه با تسهیل سرمایه‌گذاری برای ایجاد زیرساخت‌های گردشگری متناسب، زمینه را برای رونق توریسم، در سراسر استان فراهم می‌کند؛ کاخ ساسانی یا چهارطاقی ظرفیتی کم نظیر برای رونق سرورستان است